

fungeerden, waarna de Duitse regering de bedoelde eigendommen of althans hun tegenwaarde voor haar oorlogvoering had kunnen gebruiken. In mei '40 was de reële waarde van de bedragen welke Nederlanders in de Verenigde Staten belegd hadden, vermoedelijk ca. f 2½ miljard (ca. 8% van het nationaal vermogen) – als de bezetter de Nederlandse beleggers nu dwong, die eigendommen aan een Duitse bankinstelling te verkopen, dan bestond het gevaar dat Duitsland in Amerika de beschikking zou krijgen over die f 2½ miljard die bijvoorbeeld in Zwitserland gerealiseerd kon worden.

Bestond dat gevaar niet ook voor het goud van de Nederlandse Bank?

De Nederlandse Bank was er in augustus '38 mee begonnen, haar goudvoorraad naar Engeland en Amerika over te brengen; van de totale voorraad ter waarde van f 1 235 mln lag eind maart '40 f 750 mln in Londen en New York. Tijdens de Meidagen werd voor nog eens f 166 mln aan goud uit Amsterdam naar Engeland overgebracht, maar toen was een klein gedeelte van de eerder overgebrachte f 750 mln verkocht. De waarde van het goud van de bank dat zich na de Meidagen in Engeland en Amerika bevond (in Engeland bij de *Bank of England*, in Amerika bij de *Federal Reserve Bank* te New York), was f 887 mln. Wel te verstaan: voor de Nederlandse regering was, leek het, dat goud onbereikbaar, want de president van de bank, mr. L. J. A. Trip, had op 12 en 13 mei geweigerd, persoonlijk het kabinet naar Engeland te vergezellen dan wel een directeur met tekenbevoegdheid met het kabinet mee te sturen – wèl had Trip een ambtenaar van de afdeling buitenland, mr. A. W. R. baron Mackay, schriftelijk opdracht gegeven naar Londen te gaan (Mackay kon op de 'Windsor' meevaren die negen ministers naar Engeland bracht), maar deze bezat geen tekenbevoegdheid. Nog op 14 mei had Michiels, die in telefonisch contact met Den Haag stond, Trip laten smeken, het goud van de Nederlandse Bank op de regering over te schrijven, maar Trip had geweigerd: dat goud, aldus zijn standpunt, was eigendom van de aandeelhouders van de bank, niet van de Staat der Nederlanden – een mening die volledig door de Geer onderschreven werd. En als Trip nu eens in bezet gebied gedwongen werd, zijn handtekening te plaatsen onder een overeenkomst waarbij het in Amerika liggende goud van de Nederlandse Bank aan de *Reichsbank* verkocht werd? Dan zou, zo meenden verscheidene ministers, zo meende vooral Gerbrandy, de *Reichsbank* in staat zijn, het goud tegen Zwitserse franken te verkopen waarna Duitsland zich met die franken in neutrale landen als Zwitserland en Zweden goederen zou kunnen aanschaffen voor zijn oorlogvoering. Nu was dit gevaar, wat de Nederlandse eigendommen in de Verenigde Staten betrof, volstrekt denkbeeldig, want nog op de 10de mei '40 had de Ameri-